

Deres ref: 21/21-1

Oslo, 01.05.21

MiRA-Senterets høringsuttalelse: NOU 2020 14 ny barnelov

MiRA-Senteret viser til høring datert 14.01.21 om NOU 2020 14 ny barnelov og vi takker barne- og likestillingsdepartementet for muligheten til å komme med innspill.

Om MiRA-Senteret:

MiRA-Senteret er en landsdekkende nettverksorganisasjon som har 30-års erfaring med spørsmål knyttet til likestilling og juridiske rettigheter for kvinner og unge jenter med minoritetsbakgrunn. Vi er en kunnskapsbank i spørsmål som omhandler kvinners rettigheter, diskriminering, arbeidsliv, vold i nære relasjoner, kommunikasjon og formidling mellom storsamfunn og minoriteter. Senteret er partipolitisk nøytralt og har ingen tilknytning til bestemte religiøse eller etniske grupper.

Om NOU 2020 14 ny barnelov:

Barnelovutvalget ble oppnevnt i statsråd 7. desember 2018. Utvalgets arbeid gikk ut på å gi en helhetlig ny barnelov. Utvalget foreslår blant annet at loven skal åpne med en bestemmelse som formulerer prinsippet om barnets beste. Barnets beste skal være den overordnede rettesnoren for handlinger og avgjørelser etter loven.

Barnets rett til ikke diskriminering

Flertallet i utvalget viser til at det ikke er behov for en slik bestemmelse da det inngår i menneskerettighetene og diskrimineringsloven.

MiRA-Senteret mener at det i barneloven bør inn en egen bestemmelse om barns rett til å ikke bli diskriminert, da vi erfarer at dette er et prinsipp som i mange saker som angår barn ikke blir tilstrekkelig ivaretatt. Dette gjelder spesielt i barnevernssaker og saker som gjelder utlendingsloven. I barnevernssaker har MiRA-Senteret erfart at både foreldre og barn med minoritetsbakgrunn ikke får ivaretatt sine grunnleggende rettigheter. Det kan være saker hvor foreldre ikke mottar riktig informasjon fordi barnevernet selv har vurdert at det ikke er behov for tolk eller at barns rett til å bli hørt ikke blir tilstrekkelig ivaretatt pga. annet morsmål enn norsk.

De siste årene har det vært flere endringer i utlendingsloven som er med på å svekke barns rettsikkerhet. For å få en helhetlig og samordnet politikk er det viktig å se på utlendingsloven i sammenheng med likestillingsloven, Barnekonvensjonen, og også barneloven. Vi erfarer at innvandringsregulerende hensyn ofte trumfer rettsikkerheten til både kvinner og barn og at barns rett til familieliv blir tilsidesatt fullstendig. Vi har flere saker med norskfødte barn som også er norske statsborgere som ikke får familieegjenforening med sin biologiske far på grunn av mors lave inntekt. Dette er barn som vi mener blir diskriminert slik lovverket er i dag.

Vi erfarer også at barn av utenlandske statsborgere bosatt i Norge rammes av praksisen med å kombinere straff og utvisning når utenlandske statsborgere begår visse lovbrudd. I disse sakene skal det tas hensyn til barns rett til familieliv, men likevel praktiseres utvisning i tillegg til straff også i tilfeller der lovbrøyteren har barn i Norge som vil miste mulighet til å opprettholde kontakt med sin forelder som følge av utvisningen.

En tydelig bestemmelse om barns rett til ikke diskriminering også i barneloven vil bidra til å styrke rettsikkerheten også til disse barna. Det vil også bidra til at man faktisk ivaretar prinsippet om et likestilt foreldreskap

Foreldreskap

I dagens samfunn finnes det mangfoldige familieformer, og det er viktig at en ny barnelov reflekterer det. MiRA-Senteret er derfor positive til at utvalgets primære standpunkt er at barnelovens terminologi skal være kjønnsnøytral og at det dermed inkluderer alle former for familier.

Foreldreansvar og fast bosted for barn

Flertallet i utvalget går inn for at flytting innad i Norge skal ligge under foreldreansvaret. I utgangspunktet er MiRA-Senteret enig i prinsippet om at man bør ha et samtykke fra begge foreldrene før man flytter med barnet. Vi mener at det er til barnets beste at man legger til rette for god kontakt med begge foreldre.

Våre erfaringer tilsier allikevel at det ikke alltid er til det beste for barnet, spesielt i tilfeller hvor mor har vært utsatt for vold av partner/barnefar. I slike tilfeller kan den voldelige parten forsøke å opprettholde sin kontroll over ekspartner og barn selv etter skilsmisse og selv om vedkommende ikke har samvær med barna. Det vil være nærliggende å tenke seg at en slik kontroll vil kunne komme til uttrykk ved å nekte å godkjenne en forespørsel om flytting.

Voldsutsatte kvinner vil i slike tilfeller ha mulighet til å gå til sak for å få foreldreansvar alene, men vår erfaring tilsier at å melde fra om vold i forbindelse med en barnetvist-sak er særlig sårbart for minoritetskvinner. Vi møter mange kvinner som ikke blir trodd når de melder fra om vold i forbindelse med barnefordelingssaker. I slike saker vil det være svært krevende for retten å vurdere om voldsanklagene kommer opp for å sverte partner eller om de er reelle. Det blir dermed sentralt å vurdere partenes troverdighet. Språkbarrierer og manglende kunnskap om kulturelle koder vil i slike saker kunne slå uheldig ut for minoritetskvinner, som kan bli vurdert som konfliktskapende. For mange minoritetskvinner vil også den økonomiske og menneskelige belastningen ved å gå til sak for å få foreldreansvar alene, eller få partner dømt for vold, være ekstra stor på grunn av svak økonomi, manglende nettverk og lite kunnskap om egne rettigheter. Ofte vil heller ikke bevisgrunnlaget være tilstrekkelig til at voldsutøveren fradømmes foreldreansvar i slike saker. I disse sakene vil følgelig det å måtte få samtykke fra ekspartner til å flytte bidra til å påføre voldsutsatte en ekstra byrde som kan vanskeliggjøre prosessen med å frigjøre seg fra en kontrollerende og voldelig partner. Kan hende vil det også kunne gjøre terskelen for å bryte ut av et voldelig forhold enda høyere for enkelte.

MiRA- Senteret støtter utvalgets vurdering om å opprettholde rettens adgang til å idømme delt fast bosted. Og vi er enige i at det ikke kan utelukkes at delt fast bosted er det beste for barnet,

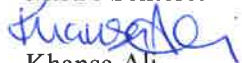
selv om det må antas at det er et relativt høyt konfliktnivå når barnets bosted blir gjenstand for behandling i retten. Utvalget mener derfor det er riktig at domstolen ikke avskjæres fra å kunne idømme delt fast bosted om det i den konkrete saken er det beste for barnet.

Når det gjelder spørsmålet om hvorvidt barneloven skal videreføre vilkåret om at det kreves særlige grunner for at retten skal treffe avgjørelse om delt fast bosted, har utvalget delt seg i et flertall og et mindretall og MiRA-Senteret støtter her mindretallets vurderinger og mener at lovens ordlyd skal angi at det skal «særlige grunner» til for å idømme delt fast bosted. Etter mindretallets mening krever delt fast bosted en høy grad av samarbeidsevne mellom foreldrene, all den tid alle beslutninger av vesentlig betydning som gjelder omsorgen for barnet, må tas av foreldrene i fellesskap. Utvalgets mindretall peker på at de foreldrene som bringer sak om barnets bosted inn for retten, ikke har klart å bli enige om bostedsordning utenrettslig, og samarbeidsforholdene vil derfor ofte allerede være utfordrende.

MiRA-Senteret takker igjen for muligheten til å gi innspill og håper våre anbefalinger blir tatt i betraktning.

Med vennlig hilsen

MiRA-Senteret

Khansa Ali

Prosjektleder

Asla Maria Bø Fuglestad

Rådgiver